Finansutskottets betänkande

1982/83:43

om anslag för budgetåret 1983/84 till riksgäldskontoret (prop. 1982/83:100 bil. 16)

FJORTONDE HUVUDTITELN

Riksdagens verk

1. **Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader**

Fullmäktige i riksgäldskontoret har i proposition 1982/83:100 bilaga 16 (budgetdepartementet) under punkt C 1 (s. 17–19) föreslagit riksdagen att till Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 41 757 000 kr.

I motion 1982/83:219 av Gunnar Biörck i Värmdö (m) hemställs att riksdagen i instruktionen för riksgäldskontoret (eventuellt "statsskuldskontoret") låter skriva in för vilka ändamål lån, särskilt utländska sådana, får, resp. inte får, upptas i enlighet med vad som anförts i motionen.

Fullmäktiges förslag

1981/82 Utgifter	34 402 000
1982/83 Anslag	39 076 000
1983/84 Förslag	41 757 000

	1982/83	Beräknad ändring 1983/84
Löncekostnader	20 416 000	+ 979 000
Lokalkostnader	6 752 000	+ 444 000
Övriga förvaltningskostnader	11 658 000	+ 778 000
Extraordinära utgifter	500 000	+ 500 000
Summa kostnader	**39 326 000**	**+ 2 701 000**
Uppbördsmedel	250 000	+ 20 000
Summa anslag	**39 076 000**	**+ 2 681 000**

Fullmäktiges budgetförslag är beräknat med utgångspunkt i det s. k. huvudförslag som statliga myndigheter skall avge. Därutöver begär fullmäktige sammanlagt 2 550 000 kr. Medel begärs för fyra nya tjänster, varav en tjänst som vice riksgäldsdirektör, två handläggartjänster med arbetsuppgifter inriktade på förvaltningen av utländska lån och en tjänst som systemerare.

Utskottet

Fullmäktige begär ånyo att få inrätta en tjänst som vice riksgäldsdirektör med huvudsakligt ansvar för administrativa uppgifter. Denna fråga behandlade utskottet senast i samband med prövningen av förslaget till ny lag med instruktion för riksgäldskontoret (FiU 1982/83:16). Utskottet ansåg då att fullmäktige inte hade redovisat sitt förslag om en vice riksgäldsdirektör med sådan utförlighet att utskottet kunde ta ställning till att inrätta en sådan tjänst.

Med anledning av att fullmäktige nu återkommer i frågan vill utskottet uttala följande. I likhet med fullmäktige anser utskottet att det är motiverat med en förstärkning av ledningS- och administrationsfunktionen vid riksgäldskontoret. Vid förra riksmötet tillstyrkte utskottet att den på övergångsstat förda tjänsten som riksgäldskommissarie ersattes av en ny tjänst som byråchef för den nybildade utlandslåneenheten (FiU 1981/82:45). Det finns nu skäl som talar för att man på motsvarande sätt inrättar en ny tjänst på verksledningsnivå som ersättning för en tjänst som riksgäldssekreterare, vilken likaledes är förd på övergångsstat. Utskottet anser att den nya tjänsten skall knytas till linjeorganisationen. För att kunna ta slutlig ställning i frågan önskar emellertid utskottet först få belyst på vilket sätt detta bäst kan ske. Utskottet förväntar sig att riksgäldsfullmäktige snarast återkommer till utskottet i detta avseende. I avvaktan härpå beräknas nu inga medel för en tjänst som vice riksgäldsdirektör.

Riksgäldsfullmäktige begär vidare att få inrätta två handläggartjänster vid den nybildade utlandslåneenheten. Denna enhet började sin verksamhet i april 1983 och tillfördes då åtta tjänster utöver utlandslånechefen. Enligt utskottets mening bör erfarenheterna av den nya enhetens fortsatta verksamhet avvaktas innan medel för ytterligare resursförstärkningar anvisas. Utskottet avstyrker således fullmäktiges framställning i denna del.

Från och med innevarande budgetår disponerar fullmäktige särskilda medel för extraordinära utgifter i samband med den statliga upplåningen. Den för ändamålet avdelade reservpostens storlek har på förslag av finansutskottet fastställts till 500 000 kr., vilket är hälften av vad fullmäktige begärde i sin förra anslagsframställning. För budgetåret 1983/84 föreslår fullmäktige ånyo att reservposten beräknas till 1 milj. kr. Utskottet har vid sin förnyade prövning av frågan dock inte funnit skäl att frångå sin tidigare redovisade uppfattning (FiU 1981/82:45). Utskottet avstyrker därför fullmäktiges framställning om en uppräkning av reservposten.

Fullmäktiges anslagsberäkning rymmer en satsning på ADB-verksamhet m. m., vilken under budgetåret 1983/84 beräknas uppgå till närmare 6 milj. kr. Beloppet överstiger med 1,5 milj. kr. vad som anvisats för motsvarande ändamål under innevarande budgetår. Praktiskt taget hela utgiftsökningen äskas utanför ramen för huvudförslaget.

Den tilltänkta ADB-satsningen tar sig bl. a. uttryck i att fullmäktige beräknar medel för att kunna inrätta en ny tjänst som systemerare. Utskottet tillstyrker denna lösning. Utskottet kan också tillstyrka fullmäktiges medelsberäkning i fråga om drift av nytt redovisningssystem liksom framställningen om extra medel för kontroll av inlösta premieobligationsvinster och sortering av inlösta premieobligationer. Vad beträffar den sistnämnda punkten vill utskottet dock erinra om att det redan nu står klart att inlösningen av premieobligationer kommer att fortsätta att öka mycket kraftigt under efterföljande budgetår. Utskottet har noterat att fullmäktige avser att se över formerna för hantering av inlösta premieobligationer. Utskottet förutsätter att fullmäktige därvid överväger vilka besparingar som kan uppnås genom en förenklad hantering av sådana obligationer.

ADB-satsningen innebär också att fullmäktige utanför ramen för huvudförslaget begär medel för att utveckla ett med system S integrerat redovisningssystem för riksgäldskontorets bankverksamhet. Fullmäktige har bedömt att utomstående redovisnings- och systemutvecklingsexpertis behöver anlitas för detta ändamål. Enligt vad utskottet inhämtat torde redovisningskonsultens tilltänkta insatser till viss del kunna utföras av riksgäldskontorets egen personal. Även i övrigt bör emellertid enligt utskottets mening kostnaderna för utveckling av det nya redovisningssystemet för bankverksamheten bestridas genom omprioriteringar inom huvudförslagets ram. Utskottet beräknar därför inte medel för dessa insatser.

Slutligen har utskottet korrigerat riksgäldskontorets medelsberäkning i ytterligare ett avseende. Under annat anslag – anslaget C 3 Riksgäldskontoret: Administrationskostnader för lönsparandet – görs en besparing på 105 000 kr. som fullmäktige tillgodoräknat förvaltningskostnadsanslaget. Eftersom omföringen inte har sin grund i en motsvarande utgiftsökning för riksgäldskontoret har utskottet minskat anslaget med samma belopp.

Efterföljande sammanställning av utskottets förslag till medelsanvisning för riksgäldskontoret grundar sig på den indelning i anslagsposter som numera tillämpas i regleringsbreven för flertalet av de under regeringen lydande myndigheterna.

Sammanfattning av utskottets förslag till medelsanvisning för riksgäldskontoret 1983/84

		varav för revisionsenheten
1. Förvaltningskostnader	32 460 000	639 000
2. Lokalkostnader	7 162 000	–
3. Extraordinära utgifter	500 000	–
Summa kr.	**40 122 000**	**639 000**
4. Uppbördsmedel	270 000	–
Summa kr.	**39 852 000**	**639 000**

Av anslagspost 1 får högst 20 083 000 kr. (varav 544 000 kr. för revisionsenheten) användas för lönekostnader inkl. lönekostnadspålägg för den personal som finns vid kontoret enligt organisationsplanen.

Vad gäller anslagsframställningen för budgetåret 1984/85 bör fullmäktige vid upprättandet av sitt budgetförslag tillämpa de anvisningar som budgetdepartementet utfärdar för myndigheternas anslagsframställningar avseende budgetåret 1984/85.

Med anledning av att fullmäktige i årets anslagsframställning anmäler behov av framtida ersättningsinvesteringar i ADB-utrustning vill utskottet anföra att kravet på beslutsunderlag vad gäller redovisande av handlingsalternativ, kostnadskalkyler, genomförande etc. bör vara detsamma för riksgäldskontorets ADB-investeringar som för statsförvaltningen i övrigt. Utskottet förutsätter därför att fullmäktige utformar sina förslag vad avser ADB-investeringar i enlighet med de anvisningar regeringen utformat för statliga ADB-investeringar.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat *motion 219* av Gunnar Biörck i Värmdö (m) om ändrade regler för riksgäldskontorets upplåning i utlandet. I motionen hemställs att riksdagen i instruktionen för riksgäldskontoret (eventuellt "statsskuldskontoret") låter skriva in för vilka ändamål lån, särskilt utländska sådana, får, resp. inte får, upptas i enlighet med vad som anförts i motionen. Motionären anser att bindande bestämmelser bör införas om att riksgäldskontoret inte får ta upp lån för konsumtionsändamål utan endast, som förr i tiden, för förmodat produktiva investeringar.

Som motionären framhåller antog riksdagen i höstas en ny lag med instruktion för riksgäldskontoret (förs. 1980/81:19, FiU 1982/83:16, rskr. 1982/83:52). I 4 § denna lag anges för vilka ändamål riksgäldskontoret får ikläda sig lån för staten. Sålunda stadgas där att riksgäldskontoret får ta upp lån för

1. finansiering av löpande underskott i statsbudgeten och av andra utgifter som grundar sig på riksdagens beslut,
2. tillhandahållande av sådana krediter och fullgörande av sådana garantier som sägs i 3 §,
3. amortering och inlösen av statslån ävensom uppköp av statslån i utländsk valuta samt
4. tillgodoseende av riksbankens behov av valutareserv och av statspapper för marknadsoperationer.

Upplåningsbehovet för att finansiera underskottet uppkommer genom att statsbudgetens inkomster inte räcker till för att finansiera utgifterna. I och med att inkomsterna, som till över 80 % består av skatter, inte är destinerade att finansiera vissa bestämda utgifter kan inte heller upplåningen sägas avse vissa bestämda utgifter. Att ställa särskilda krav på upplåningen att avse vissa utgiftsändamål skulle innebära att också inkomsterna i övrigt måste knytas

till vissa utgifter. Budgeten skulle därmed behöva uppdelas i flera specialbudgetar. Denna fråga har prövats i olika sammanhang. Riksdagen har med anledning härav uttalat att systemet med specialdestinering av inkomster inte bör utnyttjas. Det skulle på ett avgörande sätt begränsa statsmakternas handlingsfrihet att använda statsbudgeten som medel för finanspolitiken. Utskottet avstyrker därför yrkandet i motion 219.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:100 bilaga 16 punkt C 1 till *Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 39 852 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motion 1982/83:219.

2. **Riksgäldskontoret: Vissa kostnader vid emission av statslån m. m.**

Utskottet tillstyrker fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag under punkt C 2 (s. 19–20) och hemställer

att riksdagen till *Riksgäldskontoret: Vissa kostnader vid emission av statslån m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 40 000 000 kr.

3. **Riksgäldskontoret: Administrationskostnader för lönsparandet**

Utskottet tillstyrker fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag under punkt C 3 (s. 20) och hemställer

att riksdagen till *Riksgäldskontoret: Administrationskostnader för lönsparandet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 1 535 000 kr.

4. **Riksgäldskontoret: Administrationskostnader i samband med premiering av frivilligt sparande av överskjutande preliminär skatt**

Utskottet tillstyrker fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag under punkt C 4 (s. 21) och hemställer

att riksdagen till *Riksgäldskontoret: Administrationskostnader i samband med premiering av frivilligt sparande av överskjutande preliminär skatt* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

Stockholm den 5 maj 1983

På finansutskottets vägnar
ARNE GADD

Närvarande: Arne Gadd (s), Rolf Wirtén (fp), Nils Åsling (c), Per-Axel Nilsson (s), Lennart Blom (m), Roland Sundgren (s), Filip Fridolfsson (m), Rolf Rämgård (c), Torsten Karlsson (s), Hugo Hegeland (m), Carl-Henrik Hermansson (vpk), Gunnar Nilsson i Eslöv (s), Gerd Engman (s), Margareta Gard (m) och Bo Krogvig (s).

Reservation

Punkt 1. Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader

Lennart Blom, Filip Fridolfsson, Hugo Hegeland och Margareta Gard (alla m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Upplåningsbehovet för" och slutar med "motion 219" bort ha följande lydelse:

Med anledning av vad som anförs i motion 219 om statens fortsatta utlandsupplåning anser utskottet det motiverat att låta utreda möjligheterna att i instruktionen för riksgäldskontorets upplåning (23 §) ytterligare precisera för vilka ändamål den statliga upplåningen må ske.

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen med anledning av motion 1982/83:219 låter utreda möjligheterna att i instruktionen för riksgäldskontorets upplåning, 23 §, ytterligare precisera för vilka ändamål den statliga upplåningen må ske.